

Styl – Právo, 9. 8. 2011

Nadpis: **Bitva o pitnou vodu**

Strana: 24

Autor: Petr Veselý

Je zdravější voda balená, nebo ta, která teče z kohoutku (dnes se jí často říká vodovoda)? Hodně lidí považuje za kvalitnější a zdraví prospěšnější vodu balenou. Ovlivnily je marketingové masáže organizované byznysem, ve kterém se dnes točí miliardy.

"Neexistuje jediný důkaz, že by její pití mělo větší přínos pro zdraví než pití vodovody," říká MUDr. Václava Kunová, odbornice na výživu z Prahy. Podle doktora Stephena Edberga z Univerzity v Yale vědecké testy prokázaly, že ta kohoutková je pro naše zdraví stejně dobrá jako balená. Každá z nich má zároveň určité přednosti a slabiny, o kterých je dobré vědět a hlídat si je.

Nevýhodou balené vody je relativně dlouhá doba, která uplyne mezi jejím stočením a spotřebou. Běžně to bývají týdny a někdy i měsíce. U vodovody to jsou řádově hodiny, ve velkých sítích výjimečně až 10 dnů.

U balené vody proto nezáleží jen na kvalitě jejího zpracování a plnění do láhví, ale také na skladování. Jinak hrozí, že se v ní začnou množit bakterie, nejčastěji ty, které přirozeně obsahuje. To může mít vliv na její chuť, případně i na její hygienickou nezávadnost. Většinou nejde o nic závažně nebezpečného, i když překročení norem nelze bagatelizovat. Naopak, je dobré o něm včas informovat spotřebitele.

Zdravotní nezávadnost balených vod kontroluje Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI). Parametry té z veřejných vodovodů pak krajské hygienické stanice.

V nejvyšší kategorii

"Kvalita české vodovody je dobrá," říká MUDr. František Kožíšek, CSc., ze Státního zdravotního ústavu. "V mezinárodním hodnocení se ocitla v nejvyšší kategorii. To ale neznamená, že je úplně bez problémů."

Velmi kvalitní je podle našich i mezinárodních norem zhruba 80 % z ní. Asi u 19 % dojde občas k překročení některého z ukazatelů. Pouze necelé jedno procento má výjimku kvůli trvalému, i když mírnému překročení některého ze zdravotních ukazatelů, nejčastěji kvůli dusičnanům. "I toto necelé procento však neustále klesá," říká doktor Kožíšek.

Jak je na tom váš dodavatel vodovody, můžete zjistit přímo u něj nebo na jeho webových stránkách. Má povinnost informovat zájemce o kvalitě svého výrobku a o tom, jak vyhovuje hygienickým normám (případně se lze zeptat i u hygieniků, tedy na krajské hygienické stanici). Výrobci balených vod tuto povinnost nemají.

Pokud jde o vodu ze studní, přesný přehled není k dispozici. Odborníci ale odhadují, že až 75% nevyhovuje hygienickým normám. Když lidé nemají laboratorním rozbořenou její nezávadnost, měli by ji raději používat jen jako užitkovou a na pití i na vaření kupovat tu balenou.

Nepříjemný chlór? Nechte ji odstát!

V některých článcích najdete vášnivě pojatá varování o značném nebezpečí chlóru obsaženého ve vodě. Třeba před jeho údajně rizikovými reakcemi s přírodními látkami nebo například s léky. Ale jde jen o zbytečné plašení konzumentů.

"Výrobci vodovody ji dnes chlórují minimálně," říká doktor Kožíšek. "Proto v drtivé většině případů stačí, když necháte vodu ve džbánu pár minut odstát, aby chlór vytěkal. Pak ji lze, třeba chlazenou, s plátkem citrónu nebo máty, bez rizika vypít."

Problematictější je to s olovenými trubkami, které rozvádějí vodu v některých starých domech. Většina z nich je sice zarostlá vodním kamenem, takže ke kontaktu vody s kovem příliš nedochází, určitě je však rozumné nechat ji vyšetřit. A když analýza ukáže nějaké potíže, pak používat na pití a vaření vodu balenou.

"I nízké koncentrace mohou být totiž rizikové pro vývoj nervového systému u malých dětí," vysvětluje doktor Kožíšek. "U dospělých by olovo mohlo teoreticky vyvolat poruchu krvetvorby, ale v praxi jsem se s tím nikdy nesetkal. Staré rozvody je však určitě dobré vyměnit. Lze na to získat i dotaci od ministerstva pro místní rozvoj."

Střízlivě bychom měli vnímat také výsledky různých testů, které občas objeví malé nebo větší překročení přísných hygienických norem stanovených pro obsah určitých látek v balených vodách. Bylo by nesmyslné je zlehčovat, stejně jako z nich dělat zásadní problém, kterým obvykle nejsou. Naprostá většina výrobců si je vědoma, jak velké ztráty pro ně může znamenat rozruch v médiích.

Anonymní ochutnávky překvapily

Skoro tři čtvrtiny Čechů (73 %) kupují balenou vodu. Hlavním důvodem je podle průzkumu to, že nepáchne chlórem a víc jí chutná. Občanské sdružení Česko pije z vodovodu, podporované mezinárodní organizací British Council, udělalo v ČR ochutnávky anonymních vzorků vody mezi více než 900 lidmi. Tři čtvrtiny z nich daly vodovodě lepší nebo stejnou známku jako vodě balené. Vzorek, který 40 % z nich chutnal nejméně, nebyl z kohoutku, ale z PET láhve.

K podobným výsledkům dospěl při svém testu také americký magazín ABC News. Anonymní vzorky vody z kohoutku chutnaly i lidem, kteří původně tvrdili, že ji nemají rádi. Nejhorší dopadla balená voda z ledovce.

Zdá se tedy, že ani v chuti není už dnes mezi oběma konkurenty žádný dramatický rozdíl, jak se hodně lidí subjektivně domnívá. Výrobci, kteří zásobují pitnou vodu veřejné rozvody, navíc ustupují od jejího chlórování. Využívají při jejím zpracování intenzivní filtraci, ultrafialové záření a další moderní postupy.

V Nizozemsku už vodu nechlórují prakticky vůbec (a mají tu jednu z nejnižších spotřeb balených vod v Evropě), v Německu je zcela bez chlóru 70 % vodovody. Na technologie bez chlórování přechází řada výrobců i u nás.

Zásadní rozdíl

Zásadní rozdíl mezi oběma vodami je tedy jen ve dvou věcech. V ceně a ekonomické i ekologické zátěži:

* Kubík vodovody, tedy tisíc litrů, stojí v Praze 60 Kč (jinde může být i levnější). Litr tedy vyjde na 6 haléřů. Stejně množství té balené stojí v průměru 7,50 Kč (pokud se shodneme na 10 korunách za 1,5 l).

* Výroba, distribuce, sběr a recyklace nebo likvidace PET láhví představuje značnou ekonomickou, ale také ekologickou zátěž pro každou společnost. Potvrdila to řada studií.

Bod č. 2 by měl zajímat ministry financí a životního prostředí.

O bodu č. 1 bude přemýšlet čím dál tím víc obyčejných konzumentů, u kterých můžeme předpokládat, že při současném zdražování začnou šetřit, kde se jen dá.

Speciální web

Ve spoustě restaurací ve Francii, Itálii a Španělsku nebo na řadě míst Balkánu vám dají džbánek s vodou z kohoutku na stůl automaticky nebo na požádání. Obvykle zdarma. Považují to za běžné a zdvořilé. U nás se k této službě stavějí různé restaurace různě.

Jejich hodnocení najdete na webu www.vodovoda.cz.